

RAHANDUSMINISTEERIUM

Õiglase Ülemineku protsess

Ivan Sergejev

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku kava
koostamise koordinaator

16.02.2021

Õiglase ülemineku fondi eesmärk ja toetatavad valdkonnad

- **Õiglase ülemineku eesmärk:**

„...enabling regions and people to address the social, employment, economic and environmental impacts of the transition towards the Union’s 2030 target for climate and a climate-neutral economy by 2050, based on the Paris Agreement“;

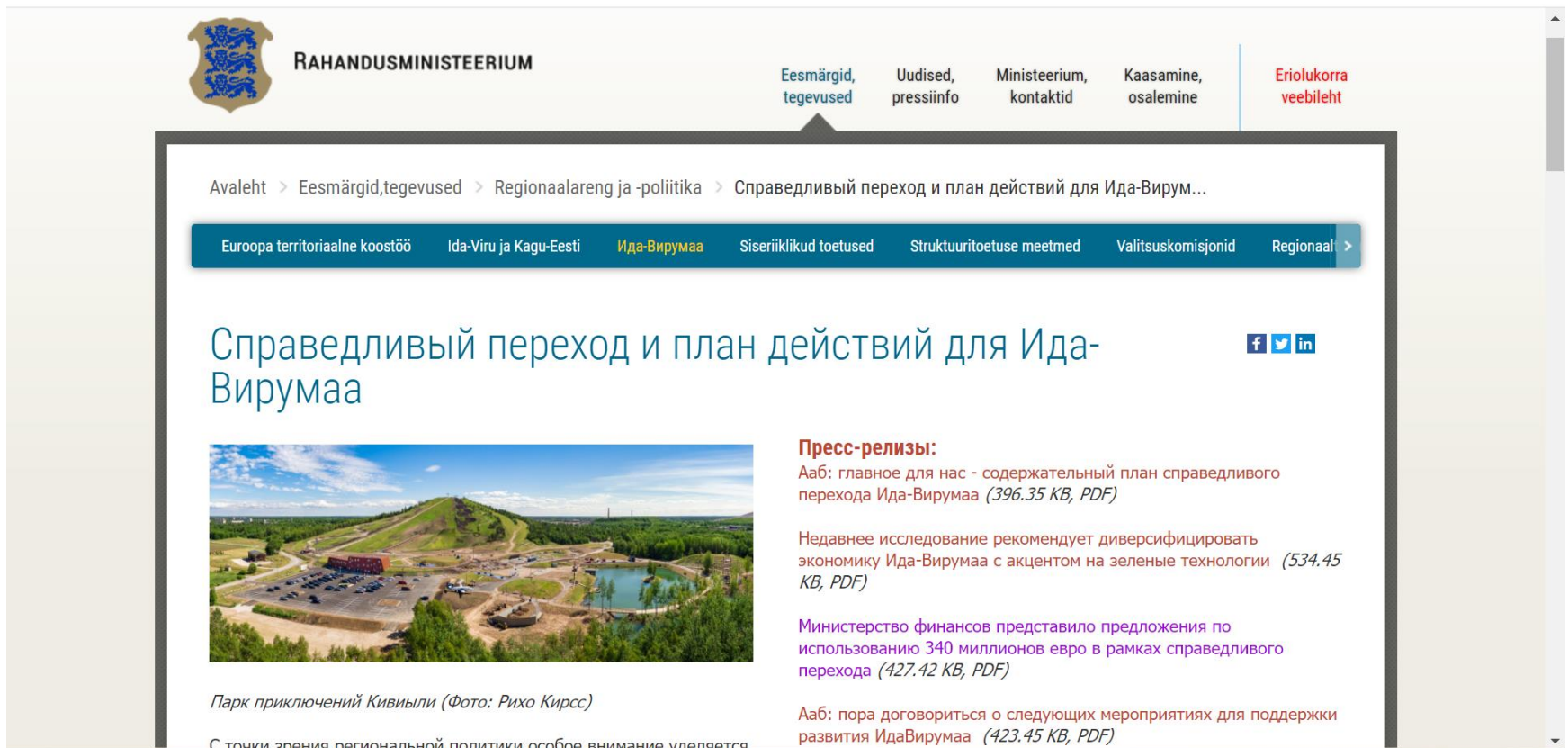
- **Toetatavad tegevused (lühendatult):**

VKEde tootlikud investeeringud; uute ettevõtete loomine; teadus- ja innovatsioonitegevus; maa-alade taastamine ja saastest puhastamine, maapinna korrastamine ja otstarbe muutmine; töötajate ümberõpe, jm. + suurettevõtete toetamine ja KHG heite vähendamine ettevõtetes kui need on ÕÜK rakendamiseks vajalikud.

- **Lubatud ei ole** investeeringud fossiilkütuste tootmisse, töötlemisse, jaotusse, ladustamisse või põlemisse.

Teemaveeb

- Kogu teave õiglase ülemineku protsessi kohta kogutakse rahandusministeeriumi spetsiaalsel lehel:
Pealeht -> Eesmärgid ja tegevused -> Regionaalareng ja -poliitika

The screenshot shows the website of the Estonian Ministry of Finance (Rahandusministeerium). The header includes the ministry's logo and name, and a navigation menu with options like 'Eesmärgid, tegevused', 'Uudised, pressinfo', 'Ministeerium, kontaktid', 'Kaasamine, osalemine', and 'Eriolukorra veebileht'. The main content area features a breadcrumb trail: 'Avaleht > Eesmärgid, tegevused > Regionaalareng ja -poliitika > Справедливый переход и план действий для Ида-Вирум...'. Below this is a dark blue navigation bar with tabs for 'Euroopa territoriaalne koostöö', 'Ida-Viru ja Kagu-Eesti', 'Ида-Вирумаа', 'Siseriiklikud toetused', 'Struktuuriotetuse meetmed', 'Valitsuskomisjonid', and 'Regionaal >'. The main article title is 'Справедливый переход и план действий для Ида-Вирумаа', accompanied by social media icons for Facebook, Twitter, and LinkedIn. A large photograph shows a park with a pond and green hills. Below the photo is the caption: 'Парк приключений Кививили (Фото: Рихо Кирсс)'. To the right of the photo, there are three press release entries under the heading 'Пресс-релизы:'. The first entry is 'Ааб: главное для нас - содержательный план справедливого перехода Ида-Вирумаа (396.35 KB, PDF)'. The second entry is 'Недавнее исследование рекомендует диверсифицировать экономику Ида-Вирумаа с акцентом на зеленые технологии (534.45 KB, PDF)'. The third entry is 'Министерство финансов представило предложения по использованию 340 миллионов евро в рамках справедливого перехода (427.42 KB, PDF)'. At the bottom of the page, there is a partial sentence: 'С точки зрения региональной политики особое внимание уделяется'.

Praxise uuring

- 2021. aasta jaanuaris andis Praxise uurimiskeskus Rahandusministeeriumile uuringu "Ida-Viru maakonna majanduse ja tööturu kohandamine põlevkivitööstuse vähenemisega"

In English

praxis | mõttekoda

MEIE TÖÖD MIDA TEEME ORGANISATSIOON ▾ INIMESED KONTAKT

Majandus Töö- ja sotsiaalelu

IDA-VIRUMAA MAJANDUSE JA TÖÖTURU KOHANDAMINE PÕLEVKIVITÖÖSTUSE VÄHENEMISEGA

2020

Jaga Säutsu

Uuring kaardistas Ida-Virumaal põlevkivitööstuse hetkeolukorda ja põlevkivitööstuse kahanemisega kaasnevaid sotsiaal-majanduslikke mõjusid ning töötas välja ettepanekuid piirkonna majanduse ja tööturu eesseisvate muutustega kohanemist toetavate tegevuste väljatöötamiseks.

Aleksandr Michelson

Kaupo Koppel

Kirsti Melesk

Õiglase ülemineku sihtpiirkonnaks on Ida-Virumaa

- 2020. aasta riigiaruandes nimetas Euroopa Komisjon Ida-Virumaad õiglase ülemineku sihtpiirkonnaks, kuna on selge, et seda piirkonda mõjutab kõige enam põlevkivitööstuse langus.
- Vabariigi valitsuse kabineti 03.12.2020 istungil tehti Rahandusministeeriumile ülesandeks käsitleda läbirääkimistel Euroopa Komisjoniga õiglase ülemineku sihtala laiendamist Lääne-Virumaale ja Põhja-Jõgevamaale.
- Lähtudes sellest, et põlevkivisektor ei avalda enam Lääne-Virumaale ega Põhja-Jõgevamaale otsest mõju, samuti tuginedes Euroopa Komisjonilt ning Ida-Viru maakonna elanikelt, ettevõtetelt ja omavalitsustelt saadud tagasisidet, on selge, et territooriumi laiendamine ei aita kaasa õiglase ülemineku saavutamisele.
- **Õiglase ülemineku sihtpiirkonnaks jääb ainult Ida-Virumaa.**

Õiglase ülemineku mehhanismi vahendite esialgne jaotusettepanek

Vastavalt 03.12.2020 Vabariigi valitsuse kabineti otsusele, jaotatakse ÕÜ fondi vahendeid kahe põhilise tegevussuuna vahel:

- „Mitmekesine ja nutikas ettevõtluse areng“ - kokku 248 mln (~73% fondi mahust)
- „Atraktiivne elukeskkond“ - kokku 92,63 mln (~27% fondi mahust)

Mitmekesine ja nutikas ettevõtluse areng - kokku 248 mln

- Ida-Viru tööstuse investeringute toetus (MKM) – 143 mln
- Ida-Viru ettevõtluse teadmismahukuse kasvatamise toetus (MKM/HTM) – 40 mln
- Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused (MKM/RM) – 20 mln
- Väikeettevõtluse toetus (MKM) – 15 mln
- Töölt-tööle liikumise ning töötajate ümberprofileerimise toetused põlevkivisektori töötajatele (SoM) – 5 mln
- Ida-Viru täiendkoolituse mahu suurendamine ning uute tasemeõppe õppekavade arendamine ja käivitamine kutse- ja kõrghariduses (HTM) – 25 mln

Atraktiivne elukeskkond

- kokku 92,63 mln

- Kaugkütte lahti sidumine põlevkivist (MKM) – 12 mln
- Põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja tervisekahjude vähendamine (KeM/SoM) – 10 mln
- Ühiskondlikku muutust toetavate sotsiaal- ja terviseteenuste arendamine (SoM) – 5 mln
- Omavalitsuste ja keskvalitsuse investeeringud sotsiaalse sidususe suurendamiseks (RM) – 43 mln
- Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks (RM) – 22,63 mln

Euroopa Komisjoni esmane tagasiside:

- **ÕÜF eesmärgiks** ei ole toetada üldist piirkondlikku arengut, vaid leevendada konkreetselt põlevkivi sektori kahanemisega kaasnevaid mõjusid üleminekust enim mõjutatud piirkonnas.
- Koostatav territoriaalne kava peab kommunikeerima selgelt riiklikku **pühendumust kliimaeesmärkide ja rohepöörde saavutamisele**.
- **Sekkumiste loogika**, ülesehitus, ajakava jm aspektid peavad olema detailselt kirjeldatud. Mitmekordselt rõhutati küsimust „kuidas täpselt üleminek juhtub?“
- Vastavalt **ÕÜ määruse lõplikule kompromissvariandile**, ei ole eeldatavalt **ÕÜF vahenditest abikõlblik tervishoiu infrastruktuuri ning suure tõenäosusega ka kultuuri- ja spordi infrastruktuuri ehitamine**.

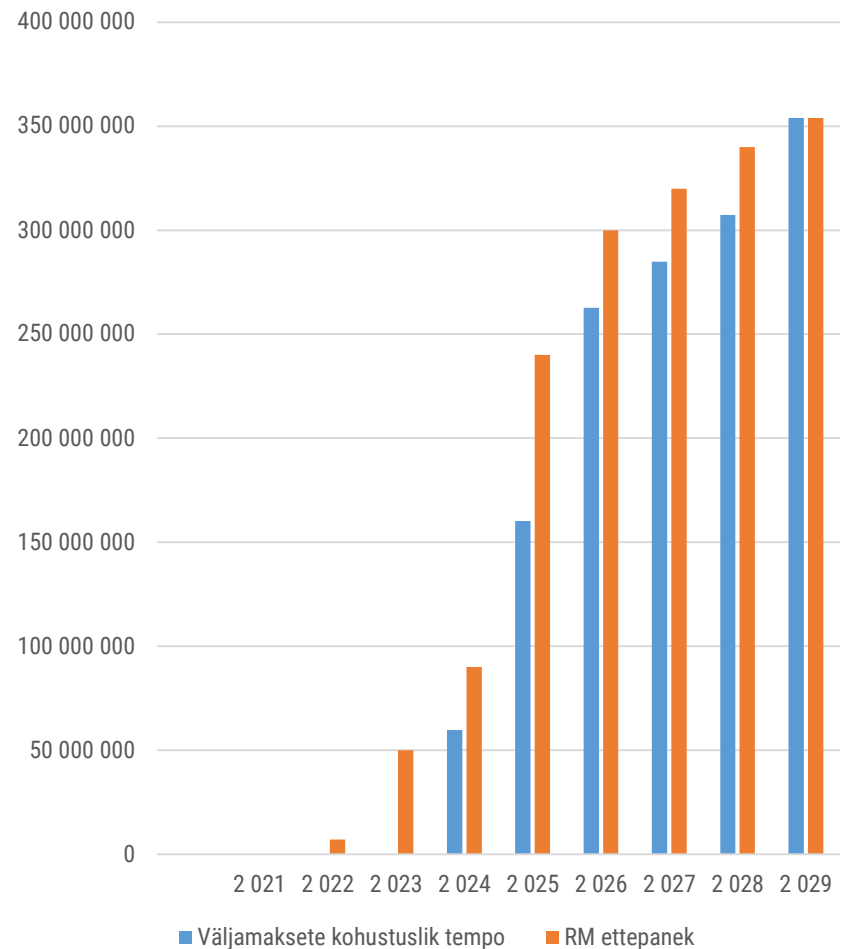
Õiglase ülemineku fondi vahendite ümbersuunamise variandid

12.02.2021 ÕÜ juhtkomisjoni koosolekul arutati erinevaid õiglase ülemineku fondi vahendite ümbersuunamise variante, mis tulenevad lõplikust ÕÜ määruse kompromissvariandi sõnastusest, nt:

- Suund 1 - Tööstusinvesteeringute toetus + laiendada;
- Suund 1 - Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused;
- Suund 2 - KOV investeeringud sotsiaalse sidususe suurendamiseks (sh hoolekanne, lastehoid, avalike hoonete energiatõhusus, säästev liikuvus, ringmajandus);
- Suund 2 - Kaugkütte lahti sidumine põlevkivist;
- jt.

Ajaraam muutuste käimalükkamiseks:

- 2022. a lõpuks peab olema kindlaid elluviidavaid projekte 134 mln € mahus (toetusotsus tehtud)
- 2023. a lõpuks peab olema kindlaid elluviidavaid projekte vähemalt 191 mln € mahus
- 2024. aastaks peab olema lõpule viidud tegevusi 60 mln € mahus
- 2026. aastaks peab olema lõpule viidud tegevusi 252 mln € mahus

Lühiajaline leevendus vs pikaajaline muutus:

Ülemineku protsessi toetamine Ida-Virumaal – plaanitavad sekkumised

Mõjude kiire leevendamine

 Töölt-töele liikumise ning töötajate ümber-profileerimise toetused põlevkivisektori töötajatele

  Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused

 Väikeettevõtluse toetus

 Täiendkoolituse mahu suurendamine ning uute tasemeõppe õppekavade käivitamine kutse- ja kõrghariduses

Kaasnev ehitustegevus kui ajutine leevendaja tööturul

  Ühiskondlikku muutust toetavate sotsiaal- ja tervisteenuste arendamine

 Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks

Ettevõtluse ja tööturu pikaajaline muutus

 Investeeringute toetus

 Ettevõtluse teadmismahukuse kasvatamise toetus

Elukeskkonna pikaajaline muutus

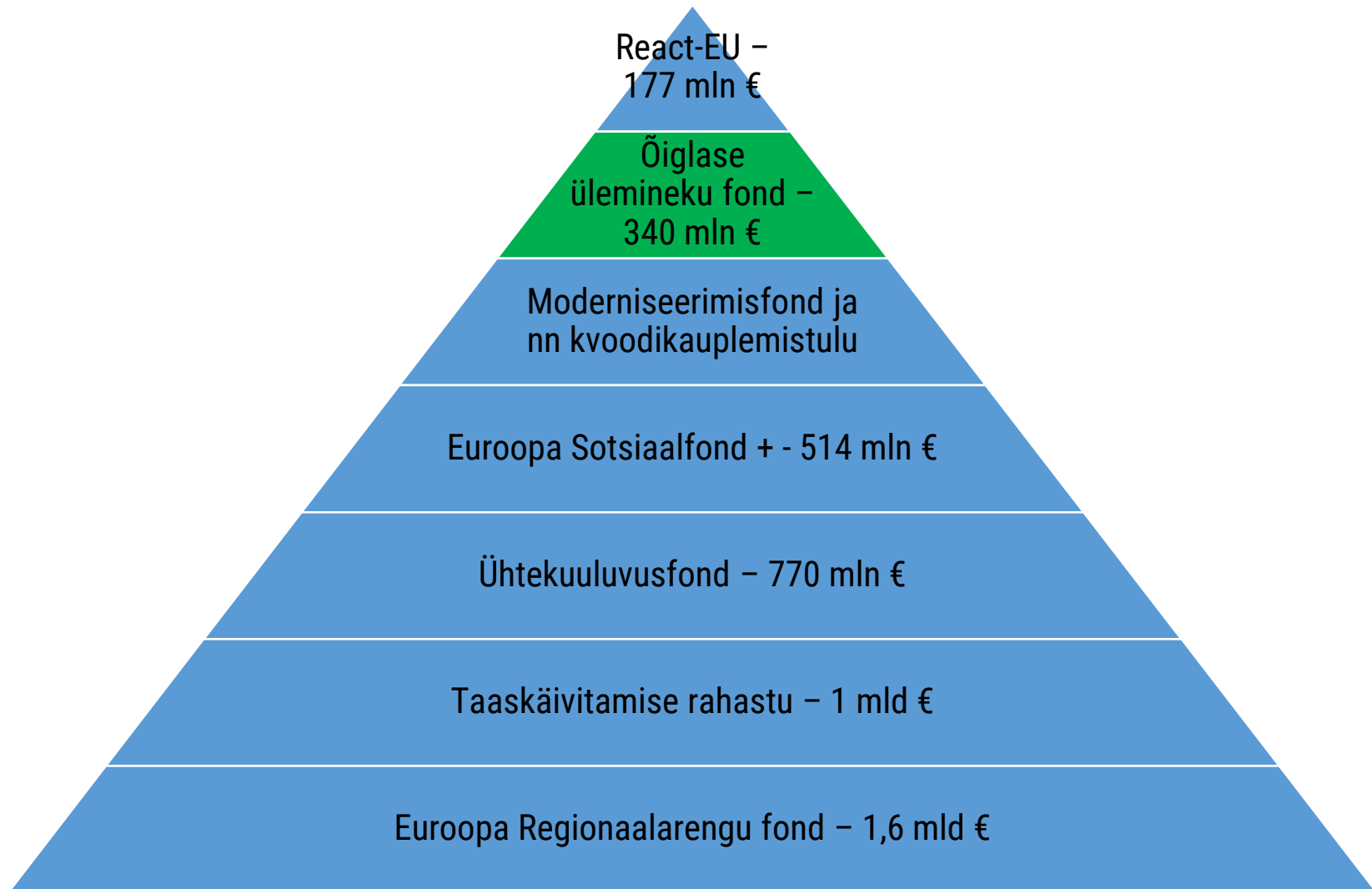
 Kaugkütte lahti sidumine põlevkivist

 Põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja tervisekahjude vähendamine

 Investeeringud sotsiaalse sidususe suurendamiseks

ÕÜF on vaid üks mitmest struktuuri-fondist.

Õiglase ülemineku territoriaalse kava koostamise edasine protsess (1)

- **Käesoleval nädalal:**

- Ootame juhtkomisjoni liikmete arvamusit ÕÜF vahendite ümberjaotamise osas. Esitame uuendatud meetmete jaotuse ettepanekut 26.01 ametisse asunud valitsuse koosseisule.

- **Veebruar / märts 2021**

- Meetmete disain koostöös ministeeriumitega jm partneritega, kava eelnõu täiendamine, esitamine juhtkomisjonile ja Vabariigi valitsusele, suhtlus EK'ga;
 - „Ida-Viru visiooninädal“ (töönimetus);

- **Aprill 2021**

- Kava eelnõu ja meetmekirjelduste täiendamine, materjalide tõlkimine.

Õiglase ülemineku territoriaalse kava koostamise edasine protsess (2)

- **Mai / juuni / juuli 2021**

- Kava heakskiitmine Vabariigi valitsuse istungil, eelnõu esitamine Euroopa Komisjonile;
- Mitteametlikud läbirääkimised Euroopa Komisjoniga;

- **August / september 2021**

- ÕÜK lõpliku versiooni heakskiitmine VV istungil ja ametlik esitamine EK'le;

- **Oktoober / november 2021**

- Kava kinnitamine Euroopa Komisjoni poolt;
- Struktuurfondide kasutamise seaduse vastuvõtmine ja meetmete määruste jõustumine;
- Õiglase ülemineku meetmete rakendamise algus.

RAHANDUSMINISTEERIUM

Tänan!

Ivan Sergejev

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku kava
koostamise koordinaator

16.02.2021